

Otevřený dopis k zasedání Rady EU pro zahraniční věci 21.září v Bruselu

dne 20.9.2020

Vážené ministryně, vážení ministři,

vítáme snahu vrcholných evropských politiků zapojit se do řešení krizové situace v Bělorusku. Podporujeme výzvu Evropské rady k ukončení násilí v zemi a zahájení celonárodního dialogu, jakož i neuznání Alexandra Lukašenka legitimním prezidentem. Podporujeme rezoluci Evropského parlamentu ve věci uvalení sankcí na lídry brutálního režimu v Bělorusku.

Vývoj posledních dní však ukazuje, že vedení Běloruska na výzvy Evropské unie nereaguje a de facto je odmítá. Naopak, v Bělorusku dochází v posledních dnech čím dál intenzivněji nejen k systematickému porušování základních lidských práv, ale i samotných běloruských zákonů ze strany představitelů oficiálních státních institucí (policie, soudy, prokuratura).

Zvláště alarmující je, že Alexander Lukašenko, který nemá demokratický mandát a je nyní vlastně nelegitimním prezidentem Běloruska, namísto dialogu s vlastním národem řeší osud země s vedením Ruska. Tato zákulisní jednání mohou znamenat ohrožení suverenity nezávislého Běloruska a to za záruku osobní záchrany a bezpečnosti Alexandra Lukašenka. Podobně negativně vnímáme toto ruské zasahování do dění v sousedním státě bez patřičného mezinárodního mandátu, což je ve své podstatě vměšování se do vnitřních záležitostí Běloruska, které může vyústit i v případnou vojenskou či policejní intervenci.

Vzhledem k tomu, že je Bělorusko sousedem nejen Ruska, ale i Evropské unie, účast EU na řešení běloruské krize má být dostatečně silná tak, aby se běloruští občané mohli domoci svých univerzálních lidských práv. Evropská unie dlouhodobě díky Východnímu partnerství nabízí této a jiným zemím regionu možnost vytvořit prostor stability, ekonomické prosperity a demokracie. Povolební stav země však vyžaduje ještě větší každodenní pozornost. Nemůžeme nechat bez vyšetření fakty úmrtí mírumilovných občanů a masové zločiny proti lidskosti. Není to vnitřní záležitost jednoho státu a je potřeba konat.

Vyzýváme proto Evropskou radu k následujícím krokům:

- Co nejrychlejší uvalení personálních sankcí vůči osobám odpovědným za represe, násilí a falšování voleb, a to včetně Alexandra Lukašenka a jeho nejbližších spolupracovníků zodpovědných za tyto protiprávní činy. S tím, že tyto sankce budou pravidelně revidovány. V případě pokračování protiprávního jednání a porušování

lidských práv musí být tyto sankce dále zpřísněny nebo doplněny o další jak fyzické, tak právnické osoby.

- Využití nástrojů a prostředků OBSE a) k mezinárodnímu zprostředkování politického dialogu se všemi složkami běloruské společnosti a b) k vyšetření a potrestání zločinů proti lidskosti, včetně Moskevského mechanismu OBSE.
- Využití všech možností evropské diplomacie k zastavení ruského vměšování do vnitřních záležitostí Běloruska.
- Poskytnutí finanční podpory výlučně běloruské občanské společnosti a okamžité pozastavení poskytování pomoci EU oficiálním státním běloruským institucím.
- Uznat Sviatlanu Cichanouskou za představitelku Běloruska, která má veřejný a morální mandát zastupovat běloruský lid, vést celonárodní dialog a zajistit tak klidné předání moci v Bělorusku novým legitimním představitelům, kteří budou zvoleni ve svobodných a spravedlivých volbách.

Pro zlepšení situace je nutné maximálně využít mírových a zákonných opatření, která má Evropská unie k dispozici a předejít tak hrozcím, mnohem vážnějším dopadům na Evropu a především na běžné lidi v Bělorusku.

S úctou

Dopis vznikl v neformální platformě Česko-Bělarus (www.ceskobelarus.cz), jejíž členové oslovili osobnosti veřejného života, aby se k výzvě připojily.

Signatáři k datu 20. září:

Monika MacDonagh-Pajerová, diplomatka a vysokoškolská pedagožka

David Smoljak, senátor

Marta Kubišová, zpěvačka

Petr Hlaváček, historik a filozof

Olga Sommerová, filmová dokumentaristka

Mikuláš Minář, předseda spolku Milion chvilek pro demokracii

Ivan M. Havel, vědec

Dagmar Havlová, matematicka, podnikatelka

Benjamin Roll, student, místopředseda spolku Milion chvilek

Karel B. Mueller, profesor politologie

Miroslava Němcová, poslankyně

Petr Kolář, diplomat a konzultant

Michaela Lebeda, projektová IT manažerka, designérka

Andrea Sedláčková, filmová režisérka

David Stulík, analytik Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty, diplomat

Alena Kovářová, zástupce Bělorusů v Radě vlády pro národnostní menšiny
Vladimír Mišík, hudebník
Lucie Fialová, lékařka
Jan Horník, senátor
Jiřina Šiklová, socioložka
Tomáš Bojar, scénárista a režisér
Václav Hampl, senátor
Kateřina Krylová, advokátka
Eva Lustigová, předsedkyně Nadační fond Arnošta Lustiga
Petr Zahradník, ekonom, člen Evropského hospodářského a sociálního výboru
Kamila Veselá, redaktorka, Karolinum
Aleš Lederer, nakladatel
Jana Marco, býv. poslankyně, podnikatelka
Jiří Oberfalzer, senátor
Jana Ter-Akopow Čemusová, vysokoškolská pedagožka
Viktor Stoilov, nakladatel
Nataša Dudinská, dokumentaristka, publicistka
Jiří Voráč, filmový historik, vysokoškolský pedagog
Karel Kühnl, novinář, bývalý ministr obrany
Petr Jarchovský, scénárista, vysokoškolský pedagog
Věra Roubalová Kostlánová, psychoterapeutka
Miroslav Balašík, nakladatel
Helena Klímová, psycholožka
Michael Kocáb, hudebník, býv. ministr pro lidská práva
Marta Jirousová, učitelka
Jan Horník, senátor
Jefim Fištejn, novinář
Stanislav Devátý, advokát
Jan Hřebejk, filmový režisér
Mikuláš Kroupa, ředitel Post Bellum, Paměť národa
Rebeka Křížanová Bartůňkova, novinářka
Martin Krafl, kulturní manažer, České literární centrum
Pavel Žáček, historik, poslanec
Roman Vávra, režisér
Jan Lipavský, poslanec
Kateřina Fričová, producentka, vysokoškolská pedagožka
Fedor Gál, sociolog, publicista
Jan Štern, novinář
Markéta Gregorova, poslankyně Evropského parlamentu
Petr Brod, novinář

Soňa Illnerová Pajerová, advokátka
Pavel Štern, sociolog
Noemi Zárubová-Pfeffermannová, vysokoškolská pedagožka
Martin Kryl, advokát
Pavel Kosatík, spisovatel
Ivan Gabal, bývalý poslanec, sociolog
František Emmert, spisovatel a vysokoškolský pedagog
Michaela Stoilova, nakladatelka
Alena Muellerová, dramaturgyně, spisovatelka
Dana Emingerová, novinářka
František Kopřiva, poslanec
Dorotea Mejstříková, vysokoškolská studentka
Jakub Klepal, ředitel, Forum 2000
Mikuláš Peksa, poslanec Evropského parlamentu